YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

2 päivänä lokakuuta 2001 *

Asiassa C-449/99 P,

Euroopan investointipankki, asiamiehenään G. Marchegiani, avustajanaan avocat G. Vandersanden, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan osittain Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (viides jaosto) asiassa T-140/97, Hautem vastaan EIP, 28.9.1999 antaman tuomion (Kok. H. 1999, s. I-A-171 ja II-897)

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja jossa valittajan vastapuolena on

Michel Hautem, Euroopan investointipankin toimihenkilö, kotipaikka Schouweiler (Luxemburg), edustajinaan avocat M. Karp ja avocat J. Choucroun, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja N. Colneric,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 1.2.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan investointipankki (jäljempänä pankki) on yhteisöjen tuomioistuimeen 26.11.1999 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-140/97, Hautem vastaan EIP, 28.9.1999 antamaan tuomioon (Kok. H. 1999, s. I-A-171 ja II-897; jäljempänä valituksenalainen tuomio) siltä osin kuin siinä on kumottu pankin päätös irtisanoa Hautem ja velvoitettu pankki maksamaan Hautemille irtisanomisen jälkeiseltä ajalta saamatta jääneet palkat.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Pankin perussääntö on vahvistettu EY:n perustamissopimukseen liitetyssä pöytäkirjassa, joka on erottamaton osa tätä sopimusta.

3 Pankin perussäännön 9 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaan valtuusto hyväksyy pankin työjärjestyksen. Kyseinen työjärjestys hyväksyttiin 4.12.1958 ja sitä on muutettu myöhemmin useaan kertaan. Työjärjestyksen 29 artiklan mukaan pankin henkilöstöä koskevat säännöt vahvistaa hallintoneuvosto.

4 Pankin henkilöstösäännöt hyväksyttiin 20.4.1960, ja niitä on muutettu tämän jälkeen useaan otteeseen. Pankin henkilöstöä sitovat näissä henkilöstösäännöissä asetetut velvollisuudet.

5 Pankin henkilöstösääntöjen 1, 4 ja 5 artiklan säännöksissä, jotka kuuluvat Yleiset määräykset -nimiseen osastoon, määrätään seuraavaa:

"1 artikla

Henkilöstön jäsenten on harjoittaessaan tehtäviään ja palveluksen ulkopuolella toimittava pankin kansainvälisen luonteen ja tehtäviensä mukaisesti.

— —

4 artikla

Henkilöstön jäsenten on toimittava pankin hyväksi. He eivät saa ilman pankin etukäteen antamaa lupaa

a) harjoittaa pankin ulkopuolella minkäänlaista ammatillista toimintaa, etenkään sellaista toimintaa, jolla on kaupallinen luonne, hoitaa mitään toimea tai tehtävää riippumatta siitä, onko se vakinainen, tilapäinen tai ajoittainen ja siitä, saavatko he siitä palkkion vai eivät;

b) harjoittaa mitään neuvonantajan tehtäviä riippumatta siitä, saavatko he siitä palkkion vai eivät;

c) olla jäsenenä missään hallintoneuvostossa tai hallintokomiteassa.

— —

5 artikla

Henkilöstön jäsenet ilmoittavat kerran vuodessa perhetilanteensa, ja ainakin joka kerran silloin, kun siinä tapahtuu jokin muutos, sekä puolison mahdollisen ammatillisen toiminnan tai puolison palkalliset toimet tai tehtävät.

Silloin kun kaksi samassa yksikössä työskentelevää henkilöstön jäsentä solmi keskenään avioliiton, heistä jompikumpi otetaan palvelukseen jossakin toisessa yksikössä."

6 Pankin henkilöstösääntöjen 13 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Pankin ja sen henkilöstön jäsenten välisistä suhteista säännellään pääasiallisesti yksittäisillä sopimuksilla näiden henkilöstösääntöjen puitteissa. Henkilöstösäännöt ovat erottamaton osa näitä sopimuksia."

7 Pankin henkilöstösääntöjen 38 artiklan ensimmäisen kohdan 3 alakohdassa määrätään seuraavaa:

"Henkilöstön jäseniin, jotka jättävät täyttämättä velvollisuutensa, voidaan tapauksen mukaan kohdistaa seuraavia toimia:

— —

3) irtisanominen vakavan syyn vuoksi ilman irtisanomisaikaa lähtökorvausta menettämättä tai sen menettäen."

8 Pankin henkilöstösääntöjen 41 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

"Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee kaikki pankin ja sen henkilöstön jäsenten väliset yksittäiset riidat."

9 Pankin henkilöstösääntöjen 44 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Näiden henkilöstösääntöjen 13 artiklan mukaisesti tehtyihin yksittäisiin sopimuksiin sovelletaan pankin jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksille yhteisiä yleisiä periaatteita."

10 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt) 91 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kaikki yhteisöjen ja jonkun näissä henkilöstösäännöissä tarkoitetun henkilön väliset riidat, jotka koskevat sellaisen toimenpiteen laillisuutta, joka on 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla tälle henkilölle vastainen. Taloudellisluonteisissa riidoissa yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta."

Riidan taustalla olevat tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

11 Valituksenalaisen tuomion 6—24 kohdasta ilmenee, että pankin vahtimestarina toimivaa Hautemia vastaan, kuten myös toista pankin vahtimestaria Yassea vastaan, oli käynnistetty kurinpitomenettely, koska hän oli harjoittanut ilman lupaa luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa perustamalla Andorran ruhtinaskunnassa rekisteröidyn Mon de l'Evasió SL -nimisen yhtiön (jäljempänä Mon de l'Evasió) ja tekemällä kyseisen yhtiön puolesta liiketoimia, vetänyt pankin mukaan tähän toimintaan, käyttänyt pankin välineistöä tähän tarkoitukseen sekä jättänyt ilmoittamatta pankille puolisonsa toiminnan kyseisessä yhtiössä. Pankin mukaan kyseisillä menettelyillä on rikottu pankin henkilöstösääntöjen 1, 4 ja 5 artiklaa.

12 Hautemia vastaan esitettyjen väitteiden perusteena on pankin 28.10.1996 telekopiona saama kirje (jäljempänä 28.10.1996 lähetetty telekopio). Tämän kirjeen osoitekenttään oli merkitty Skit-Ball SARL -niminen yhtiö, kotipaikka Marseille (Ranska) ja sen oli allekirjoittanut Ingargiola-niminen henkilö. Ingargiola ilmoitti kirjeessä siitä, että Crédit Andorrà oli kieltäytynyt lunastamasta 46 500 Ranskan frangin (FRF) suuruista sekkiä, jonka Mon de l'Evasió oli asettanut Skit-Ball-

esittelypöydän myyntihinnan maksamiseksi. Hän väitti, että Hautem ja Yasse olivat mukana kyseisessä liiketoimessa ja vaati pankin henkilöstöpäällikköä huolehtimaan siitä, että edellä mainittu summa maksettaisiin mitä pikimmin.

13 Pankki ilmoitti 4.11.1996 päivätyllä kirjeellä Hautemille 28.10.1996 lähetetystä telekopiosta sekä siihen liitetyistä asiakirjoista ja pyysi Hautemia antamaan kaikki mahdolliset selvitykset asiassa.

14 Hautem vastasi 6.11.1996 päivätyllä kirjeellä, että 28.10.1996 lähetetyssä telekopiossa olevat väitteet olivat virheellisiä ja 27.9.1996 päivätyn kirjeen osalta, joka oli tämän telekopion liitteenä ja joka näytti olevan hänen laatimansa (jäljempänä 27.9.1996 päivätty kirje), että hänen puolisonsa oli käyttänyt hänen nimeään ja allekirjoitustaan yrittäessään ratkaista ongelmia, joita tällä oli liiketoiminnassa Skit-Ball SARLin kanssa.

15 Pankki pyysi International Security Company BV (Interseco) -nimistä yhtiötä (jäljempänä Interseco) tutkimaan asiaa. Interseco lähetti pankille tutkintakertomuksensa 28.11.1996.

16 Pankki ilmoitti 7.11.1996 päivätyllä kirjeellä Hautemille, että koska tämän käyttäytymistä oli mahdollista pitää pankin henkilöstösääntöjen 4 artiklan rikkomisena, se oli pankin henkilöstösääntöjen 39 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti päättänyt pidättää Hautemin tehtävistään välittömästi korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi, jonka aikana oli tarkoitus kutsua koolle pankin henkilöstösääntöjen 38 artiklassa tarkoitettu pariteettikomitea (jäljempänä pariteettikomitea). Kyseisessä kirjeessä Hautemille ilmoitettiin myös, että hänen palkanmaksuaan jatkettaisiin, mutta että hänellä ei olisi kuitenkaan oikeutta tulla pankin tiloihin.

17 Ingargiola peruutti pankille lähetetyssä 19.11.1996 päivätyssä kirjeessä väitteet, jotka hän oli esittänyt 28.10.1996 lähetetyssä telekopiossa Hautemia ja Yassea vastaan. Ingargiola totesi tässä kirjeessä, etteivät Hautem ja Yasse ole milloinkaan käyttäneet pankin titteleitä tai nimeä, eikä heillä omissa nimissään tai pankin nimissä ole ollut liikesuhteita Skit-Ball SARLin kanssa.

18 Pankin hallituksen puheenjohtaja kutsui pankin henkilöstösääntöjen 40 artiklan mukaisesti koolle pariteettikomitean ja ilmoitti samanaikaisesti 19.12.1996 päivätyllä kirjeellä Hautemille ne seikat, joista häntä moitittiin, sekä kopion niistä asiakirjoista, joihin nämä väitteet perustuivat.

19 Kirjeessä todettiin, että pankissa oli tehty tarkastuksia Hautemin ja Yassen esimiesten sekä pankin Informaatioteknologiat-osaston vastuuhenkilöiden avustuksella. Näiden tarkastusten yhteydessä kävi muun muassa ilmi, että Yassen käytössä olleen tietokoneen kovalevyllä oli neljä ammatilliseen toimintaan kuulumatonta asiakirjaa. Nämä asiakirjat olivat seuraavat:

— telekopio, jossa Crédit Andorràa pyydettiin siirtämään 20 000 FRF:n suuruinen summa Skit-Ball SARLin tilille ja jonka osoitekentässä luki "World Escape — Mon de l'Evasió" ja jonka otsikon "lähettäjä" alle oli merkitty "Yasse Bernard — hallituksen jäsen",

— muodon, lähettäjän, päivämäärän ja allekirjoituksen osalta edellä mainitun telekopion kanssa identtinen telekopio, joka oli osoitettu messuhallille ja joka koski Mon de l'Evasión osallistumista messuille,

— kahdentoista kirjan toimittamista koskeva 7.11.1996 päivätty telekopio, jonka osoitekentässä luki "World Escape — Mon de l'Evasió" ja jonka otsikon "lähettäjä" alle oli merkitty "Yasse Bernard — Mon de l'Evasió SL",

— todistus, jossa Hautemia ja Yassea suositeltiin asiakkaiksi Crédit Andorrâlle.

20 Pankin hallituksen puheenjohtaja teki 31.1.1997 pariteettikomitean perustellun lausunnon perusteella päätöksen, jolla Hautem irtisanottiin ilman irtisanomisaikaa menettämättä kuitenkaan lähtökorvausta, koska hänen katsottiin rikkoneen pankin henkilöstösääntöjen 1, 4 ja 5 artiklaa (jäljempänä riidanalainen päätös).

21 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että Yassen osalta tehtiin samanlainen irtisanomispäätös 31.1.1997.

22 Hautem nosti 29.4.1997 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista ja toimensa palauttamista vedoten muun maussa tosiseikkoja koskevaan ilmeiseen arviointivirheeseen. Samassa kanteessa Hautem myös vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on velvoitettava pankki maksamaan hänelle tietyt rahasummat, jotka siinä tapauksessa, että Hautem voi palata toimeensa, olivat saamatta jääneitä palkkoja, ja siinä tapauksessa, ettei hän voinut palata enää toimeensa, korvausta erilaisista vahingoista, joita hän katsoi itselleen aiheutuneen.

23 Yasse nosti samana päivänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaati pankin hänen osaltaan tekemän irtisanomispäätöksen kumoamista ja vahingonkorvausta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän kanteen asiassa T-141/97, Yasse vastaan EIP, 28.9.1999 antamallaan tuomiolla (Kok. H. 1999, s. I-A-177 ja II-929).

Valituksenalainen tuomio

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki aluksi kanneperusteen, jossa nojauduttiin tosiseikkoja koskevaan ilmeiseen arviointivirheeseen. Se totesi tältä osin seuraavaa:

"68 Sitä, että kantaja on Mon de l'Evasió -yhtiön perustajaosakas ja omistaa 16 prosenttia osakkeista, ei voida pitää näyttönä liiketoiminnan harjoittamisesta. Kuten pankki on suullisessa käsittelyssä myöntänyt, perustajaosakkuus ei ole sama asia kuin hallituksen jäsenyys ja näin ollen on tarkistettava, osallistuiko kantaja todella yhtiön toimintaan.

69 Siltä osin kuin on kyse maininnasta, jonka mukaan kantaja on pankin palveluksessa, on korostettava, että toisin kuin riidanalaisessa päätöksessä on todettu ja toisin kuin vastaaja on kirjelmissään väittänyt, ei ole näytetty, että kantaja olisi käyttänyt väärin pankin titteleitä tai käyttänyt pankin henkilöstösääntöjen vastaisella tavalla hyväkseen sitä, että hän on pankin palveluksessa. Ingargiola määritteli tosin telekopiolla 28.10.1996 lähetetyssä kirjeessään kantajan olevan pankin 'informatiikkaosaston johtaja'. Ingargiola itse totesi kuitenkin Intersecolle antamassaan lausunnossaan, että heidän tavatessaan yhden ainoan kerran, kantaja oli ilmoittanut hänelle 'työskentelevänsä pankissa vahtimestarina'. Ingargiola toteaa lisäksi seuraavaa: 'Yasse esiintyi jonain talousosaston merkittävänä henkilönä, mutta tiesin ennalta Hautemin toimenkuvan. Hänen vaimonsa oli näet eräässä tilaisuudessa kertonut miehensä tekevän "jotakin tietokoneiden parissa"'.

70 Pankille kuuluvan välineistön kaupallisiin tarkoituksiin käyttämisen osalta on todettava, että Hautem tyytyi avustamaan Yassea vain niiden neljän asiakirjan laatimisessa, jotka Yassen tietokoneelta löydettiin. Toisin kuin pankki on väittänyt, osallistumista tällaiseen Yassen toimistossa olevan tietokoneen käyttämiseen ei voida luonnehtia järjestelmälliseksi välineistön käyttämiseksi kaupallisiin tarkoituksiin. Pelkästään sitä, että kantaja on osallistunut näiden asiakirjojen laatimiseen, ja vaikka sitä voitaisiinkin pitää avustamisena liiketoiminnan harjoittamisessa, ei voida kuitenkaan luonnehtia pankin henkilöstösääntöjen 4 artiklassa tarkoitetuksi luonteeltaan kaupallisen ammatillisen toiminnan harjoittamiseksi. Lopuksi on todettava, että toisin kuin riidanalaisessa päätöksessä on mainittu, kantajan käyttäytymisestä ei voinut saada sitä vaikutelmaa, että pankki olisi ollut mukana kantajan toiminnassa. Kantaja ei näet ole lähettänyt kyseisiä asiakirjoja vastaanottajille, eikä yhdessäkään näistä asiakirjoista ollut hänen allekirjoitustaan.

71 Telekopiolla 28.10.1996 lähetetystä Ingargiolan kirjeestä tehtävien päätelmien osalta on todettava, että kantaja on tosin itse myöntänyt osallistuneensa Ingargiolan ilmoittamaan liiketoimeen. Ingargiola ilmoitti kuitenkin Intersecolle, että Yasse ja rouva Hautem esiintyivät 'Mon de l'Evasió -yrityksen omistajina', että heillä oli Skit-Ball-esittelypöytää koskeva myynninedistämishanke ja että he olivat ostaneet yhden esittelypöydän. Ingargiola tarkensi, että hän oli tavannut kantajan ainoastaan yhden ainoan kerran ja että kantaja oli silloin selittänyt hänelle, että 'hänen vaimonsa hoitaa Mon de l'Evasió -yrityksessä liikeasiat yhdessä Yassen kanssa'. Ingargiola mainitsi myös tulleensa siihen käsitykseen, että kantajalla 'ei ollut mitään tekemistä Mon de l'Evasió [-yhtiön] kanssa'. Näin ollen 28.10.1996 telekopiona lähetettyä Ingargiolan kirjettä ei voida pitää riittävänä todisteena siitä, että kantaja on harjoittanut luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa.

72 Ingargiolan 19.11.1996 päivätyn peruutuskirjeen osalta on korostettava, että kantajan osalta kirjeen sisältö saa vahvistuksen edellä mainituista Ingargiolan lausumista, ja se on yhdenmukainen näiden lausumien kanssa. Pankki ei myöskään ole esittänyt mitään päinvastaista näyttöä.

73 Kantajaa vastaan esitetyn 27.9.1996 päivätyn kirjeen osalta on todettava, että — — olettaen, että rouva Hautem on sen laatinut ja allekirjoittanut, [kirje] todella vahvistaa kantajan osallistuneen kyseiseen [Skit-Ball-esittelypöytää koskevaan] liiketoimeen. Kirjeellä ei sitä vastoin voida näyttää toteen, että kantaja olisi harjoittanut luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa.

74 Lisäksi on todettava, etteivät telekopiona 28.10.1996 lähetetyn Ingargiolan kirjeen liitteenä olevat asiakirjat eli Yassen 6.9.1996 päivätty kirje ja Yassen allekirjoittama sekki nro 6 555 542, eivätkä asiakirjat, jotka pankki on esittänyt kantajan vastaukseen antamansa vastauksen liitteenä eli 24.9.1996 ja 2.10.1996 päivätty telekopio, jotka molemmat Yasse on allekirjoittanut, näytä mitenkään toteen sitä, että kantaja olisi harjoittanut liiketoimintaa.

75 Edellä esitetyn perusteella seuraa, että kokonaisuutena tarkastellen pankin esittämien todisteiden avulla voidaan näyttää toteen se, että kantaja, kuten hän on itsekin myöntänyt, on avustanut satunnaisesti puolisoaan sekä Yassea liiketoiminnan harjoittamisessa ja että hän on ottanut osaa liiketoimeen eli Mon de l'Evasió -yhtiön Skit-Ball-esittelypöydän hankintaan. Kantajan avustamista ei satunnaisen luonteensa ja rajallisen ulottuvuutensa takia voida kuitenkaan pitää pankin henkilöstösääntöjen 4 artiklassa tarkoitettuna luonteeltaan kaupallisena ammatillisena toimintana. Ei ole myöskään näytetty toteen, että kantaja olisi käyttänyt hyväkseen sitä, että hän on pankin palveluksessa, tai että hän olisi sekoittanut pankin toimintaansa tai että hän olisi henkilökohtaisesti käyttänyt pankin välineistöä.

76 Tästä seuraa, että pankki on tehnyt tosiseikkoja koskevan ilmeisen arviointivirheen. Kanne on näin ollen hyväksyttävä ja riidanalainen päätös kumottava, eikä väitettä, jonka mukaan kantaja ei ole tehnyt ilmoitusta puolisonsa toiminnasta Mon de l'Evasió -yhtiössä, eikä muitakaan kanneperusteita, joihin käsiteltävänä olevan kumoamiskanteen tueksi on vedottu, ole tarpeen tutkia.

77 Koska pankin henkilöstösääntöjen 41 artiklan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kaikki pankin ja sen toimihenkilöiden väliset yksittäiset riidat, on syytä soveltaa analogisesti Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohdan sääntöä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on täysi harkintavalta taloudellisluonteisissa riidoissa. Pankki on näin ollen velvoitettava maksamaan kantajalle irtisanomisen jälkeiseltä ajalta erääntyneet palkat."

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän jälkeen Hautemin vahingonkorvausvaatimukset ja jätti pankin vahingonkorvausvaatimuksen tutkimatta.

26 Valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 2 kohta kuuluvat seuraavalla tavalla:

"1) Kumotaan Euroopan investointipankin 31.1.1997 tekemä päätös, jolla kantaja irtisanottiin menettämättä lähtökorvausta.

2) Euroopan investointipankki velvoitetaan maksamaan kantajalle irtisanomisen jälkeiseltä ajalta saamatta jääneet palkat."

Valitus

27 Valituksessaan pankki vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 2 kohdan ja

— velvoittaa Hautemin vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

28 Hautem vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— ensisijaisesti jättää valituksen tutkittavaksi ottamatta tai toissijaisesti toteaa sen perusteettomaksi,

— pysyttää riidanalaisen tuomion tuomiolauselman 1 ja 2 kohdan ja

— velvoittaa pankin korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa.

29 Pankki esittää valituksensa tueksi kaksi perustetta. Ensimmäinen peruste koskee tosiseikkojen oikeudellisen luonteen virheellistä määrittelyä, minkä perusteella

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisesti virheellisiä johtopäätöksiä, sekä perusteluvirhettä. Toinen peruste koskee pankin ja sen henkilöstön välisiin suhteisiin sovellettavien sopimusmääräysten rikkomista.

Ensimmäinen valitusperuste

30 Pankki väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisessa tuomiossa luonnehtinut tosiseikat virheellisesti ja tehnyt perusteluvirheen, koska

— se on katsonut virheellisesti, että Hautemin toimia ei voida pitää pankin henkilöstösääntöjen 4 artiklassa tarkoitettuna luonteeltaan kaupallisena ammatillisena toimintana (ensimmäinen osa),

— se on katsonut virheellisesti, että Hautem ei ole sekoittanut pankkia kyseiseen toimintaan ja että Hautem ei ole näin ollen rikkonut pankin henkilöstösääntöjen 1 artiklan mukaista käyttäytymisvelvollisuuttaan (toinen osa),

— se on katsonut virheellisesti, että Hautem ei ole käyttänyt asiaan kuulumattomasti pankin välineistöä ja että Hautem ei ole näin ollen rikkonut pankin henkilöstösääntöjen 1 artiklan mukaista käyttäytymisvelvollisuuttaan (kolmas osa),

— se ei ole halunnut virheellisesti antaa merkitystä sille, miten Hautem käyttäytyi kiistäessään pankin häntä vastaan esittämät väitteet (neljäs osa), ja

— se on kieltäytynyt virheellisesti antamasta merkitystä sille, ettei Hautemin puolison Andorran ruhtinaskunnassa harjoittamaa liiketoimintaa ollut ilmoitettu, mikä rikkoo pankin henkilösääntöjen 5 artiklaa (viides osa).

31 Hautem väittää, että ensimmäisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat kokonaisuudessaan. Hautem katsoo, että pankin väitteellä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellista luonnehdintaa koskevan virheen, pankki vaatii todellisuudessa yhteisöjen tuomioistuinta tutkimaan uudelleen tosiseikat, vaikka EY 225 artiklan ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja vaikka pankin yhteisöjen tuomioistuimessa esittämiä väitteitä on pidettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyjen väitteiden pelkkänä toistamisena. Perusteluvirhettä koskevan väitteen osalta Hautem toteaa, ettei sitäkään voida ottaa enää tutkittavaksi, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut huomioon kaikki esitetyt todisteet ja perustellut sen, mihin lopputulokseen se on arvioinnissaan päätynyt.

Ensimmäinen osa

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

32 Pankki väittää, että koska Mon de l'Evasió on perustettu Andorran ruhtinaskunnassa huhtikuussa 1996, voidaan olettaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tutkimat asiakirjat koskivat pääasiassa tämän yhtiön ja sen osakkaiden tekemiä liiketoimia aikana, jolloin pankki sai 28.10.1996 lähetetyn

telekopion. Näiden liiketoimien valmistelu ja toteuttaminen oli pakostakin luonteeltaan kaupallisen ammatillisen toiminnan harjoittamista, johon sekä Hautem että Yasse olivat osallistuneet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi kuitenkin tähän lopputulokseen ainoastaan Yassen, mutta ei kuitenkaan Hautemin osalta.

33 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin onkin todennut asianmukaisesti tosiseikat katsoessaan valituksenalaisen tuomion 70 kohdan ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä, että Hautem oli osallistunut Yassen tietokoneelta löydettyjen asiakirjojen laatimiseen, se on määritellyt kuitenkin näiden asiakirjojen oikeudellisen luonteen väärin, koska se on kieltäytynyt katsomasta, että Hautem oli osallistunut niiden laatimiseen aktiivisesti sekä intressiä osoittaen ja että näiden asiakirjojen laatimista oli Hautemin osalta pidettävä liiketoimina, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli samojen asiakirjojen osalta katsonut edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annetun tuomion 65 ja 77 kohdassa. Hautemin osallistuminen näiden asiakirjojen laatimiseen on selitettävissä itse asiassa sillä, että hänellä oli henkilökohtainen intressi avata luottotili Crédit Andorràssa kahden yhtiökumppanin nimiin. Tästä on todisteena telekopio 19.8.1996 päivätystä kirjeestä, jossa Hautemia ja Yassea suositeltiin asiakkaiksi Crédit Andorràlle, sekä Crédit Andorràlle osoitettu pyyntö avata luottotili sille 24.9.1996 lähetetyssä telekopiossa, jonka teksti sisältyy edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annetun tuomion 74 kohtaan.

34 Valituksenalaisen tuomion perusteluja on tältä osin pidettävä puutteellisina ja ristiriitaisina, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon sitä, että kuten Yassekin (ks. edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annettu tuomio, tuomion 66 kohta), Hautem oli antanut tiettyjen asiakirjojen osalta useita totuudenvastaisia lausuntoja, joiden taustalla voi olla ainoastaan tarve salata hänen todellinen osallistumisensa yhtiön toimintaan.

35 Siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdan viimeisessä virkkeessä todennut, että "kantaja ei näet ole lähettänyt kyseisiä asiakirjoja vastaanottajille, eikä yhdessäkään näistä asiakirjoista ollut hänen allekirjoitustaan", liittyy valittajan mukaan puute perusteluissa ja oikeudellista luonnehdintaa koskeva virhe.

36 Perustelujen osalta pankki väittää, että sen, ettei Hautem ollut allekirjoittanut näitä asiakirjoja, ei voida kuitenkaan katsoa merkitsevän sitä, etteikö hän olisi voinut ottaa aktiivisesti osaa päätökseen niiden lähettämisestä ja käyttämisestä.

37 Pankki toteaa, että todettujen tosiseikkojen oikeudellista luonnetta määritellessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, ettei Hautemilla ollut mitään aikomusta osallistua näiden asiakirjojen lähettämiseen ja käyttämiseen, ja päätellyt tämän perusteella virheellisesti, ettei näiden seikkojen voitu Hautemin osalta katsoa merkitsevän sitä, että hän olisi konkreettisesti osallistunut luonteeltaan selkeästi liiketoimien toteuttamiseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rajoittanut tältä osin liiketoimen käsitettä tavalla, jota ei voida hyväksyä.

38 Niiden Ingargiolan Intersecolle antamaa lausuntoa koskevien toteamusten osalta, jotka sisältyvät valituksenalaisen tuomion 71 kohtaan, pankki korostaa ensinnäkin sitä, että kyseinen lausunto on selvästi ristiriidassa 28.10.1996 lähetetyn telekopion kanssa. Viimeksi mainittu lausunto ei myöskään ole yhtäpitävä 27.9.1996 päivätyn kirjeen kanssa, joka on laadittu sellaisella tavalla, että sitä oli mahdollista pitää Hautemin tekemänä Mon de l'Evasión "toimitusjohtaja, hallinto ja markkinointi" ominaisuudessa.

39 Pankki katsoo myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa antanut huomattavaa merkitystä Ingargiolan 19.11.1996 päivätylle peruutuskirjeelle, vaikka se on edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annetun tuomion 70 kohdassa todennut, ettei se uskonut siihen, että tämä peruutus olisi tehty oma-aloitteisesti.

40 Pankki väittää lopuksi, että valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa 27.9.1996 päivätyn kirjeen osalta esitettyjä perusteluja on pidettävä puutteellisina ja ristiriitaisina. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt yhtäältä ottaa huomioon se, että ainoastaan Hautem on voinut lähettää kyseisen kirjeen, ja toisaalta tulkita kirjettä niiden tekojen valossa, joita Hautemin on väitetty tehneen.

41 Hautem väittää, ettei ensimmäisen valitusperusteen ensimmäistä osaa voida ottaa tutkittavaksi, koska se edellyttää yhteisöjen tuomioistuimelta tosiseikkojen arviointia ja koska siinä ei nojauduta oikeudellisiin perusteisiin. Pankki ei näet määrittele millään tavalla sitä, miten sen mukaan "liiketoimen" käsitettä olisi tulkittava.

42 Myöskään sitä pankin väitettä — jonka mukaan valituksenalaiseen tuomioon liittyy perusteluvirhe, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ilmaissut selvästi sitä, miten Hautemin puolisolleen ja Yasselle antamaa apua oli pidettävä yksinomaan sattumanvaraisena ja rajallisena — ei voida ottaa tutkittavaksi, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo ottanut huomioon kaikki sille esitetyt todisteet, joiden todistusvoiman se on itse arvioinut, ja koska se on perustellut riittävästi tältä osin omaksumaansa näkemystä.

43 Asiakysymyksen osalta Hautem väittää, ettei yhtäkään niistä toimista, joista pankki on häntä valituksessaan arvostellut, voida pitää liiketoimena.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Tutkittavaksi ottaminen

44 EY 225 artiklasta ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklasta seuraa, että muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja että näin ollen ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen toteamaan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa.

Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (yhdistetyt asiat C-280/99 P—C-282/99 P, Moccia Irme ym. v. komissio, tuomio 21.6.2001, Kok. 2001, s. I-4717, 78 kohta).

45 Yhteisöjen tuomioistuin on EY 225 artiklan nojalla sitä vastoin toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa (ks. asia 7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 21 kohta). Lisäksi kysymys ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion perustelujen ristiriitaisuudesta tai puutteellisuudesta on oikeuskysymys, minkä vuoksi se voi olla muutoksenhaun kohteena (asia C-401/96 P, Somaco v. komissio, tuomio 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2587, 53 kohta).

46 Esillä olevassa asiassa valitusperusteen ensimmäinen osa koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on luonnehtinut tosiseikat oikeudellisesti virheellisesti ja tehnyt perusteluvirheen. Tämä valitusperusteen osa nojaa kuitenkin suurilta osin väitteisiin, joiden tarkoituksena ei ole arvostella sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut asiaa oikeudellisesti, vaan pikemminkin sitä, miten se on arvioinut tosiseikkoja sille esitetyt todisteet huomioon ottaen, vaikkei tosiseikkoja koskeva arviointi kuulukaan yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin. Nämä väitteet on näin ollen jätettävä tutkimatta.

47 Näin on ensinnäkin niiden väitteiden osalta, joissa pankki arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta yhtäältä siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa kieltäytynyt katsomasta, että Hautem oli osallistunut Yassen tietokoneelta löydettyjen asiakirjojen laatimiseen aktiivisesti sekä intressiä osoittaen ja toisaalta siitä, että se katsonut, ettei Hautemilla ollut mitään tarkoitusta ottaa osaa näiden asiakirjojen lähettämiseen ja käyttämiseen. Näiden väitteiden tarkoituksena on riitauttaa se, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikkoja, kun se on katsonut, että Hautem on avustanut Yassea ainoastaan Yassen tietokoneelta löydettyjen neljän asiakirjan laatimisessa, mutta että hän ei ollut kuitenkaan allekirjoittanut tai lähettänyt näitä asiakirjoja.

48 Näin on myös niiden väitteiden osalta, joissa pankki arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa arvioinut virheellisesti Ingargiolan Intersecolle antamaa lausuntoa, kun otetaan huomioon 28.10.1996 lähetetty telekopio. Näiden väitteiden tarkoituksena on arvostella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevaa arviointia, jonka mukaan kyseistä telekopiota ei voida pitää riittävänä näyttönä siitä, että Hautem olisi harjoittanut luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa.

49 Lopuksi on todettava, että näin on myös sen väitteen osalta, jossa pankki arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei se ole valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa ottanut huomioon sitä, ettei 27.9.1996 päivätty kirje voinut olla kenenkään muun kuin Hautemin lähettämä. Kirjeen laatijan määrittämistä sekä tarvetta ryhtyä yksilöimään kirjeen laatija on toteen näytettävät seikat huomioon ottaen pidettävä sellaisina tosiseikkoja koskevina arviointeina, jotka kuuluvat yksinomaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivaltaan.

— Asiakysymys

50 Sen osalta, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on luonnehtinut Hautemin osallistumisen Yassen tietokoneelta löydettyjen asiakirjojen laatimiseen, on syytä todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa katsonut, että tätä osallistumista, vaikka sitä voitaisiin pitää avustamisena liiketoiminnan harjoittamisessa, ei voida kuitenkaan luonnehtia pankin henkilöstösääntöjen 4 artiklassa tarkoitetuksi luonteeltaan kaupallisen ammatillisen toiminnan harjoittamiseksi.

51 Tähän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemään luonnehdintaan ei liity mitään oikeudellista virhettä kun otetaan huomioon, että sen mukaan, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on itse arvioinut tosiseikkoja, Hautem tyytyi avustamaan Yassea vain tämän tietokoneelta löytyneiden asiakirjojen laatimisessa, mutta hän ei ollut kuitenkaan lähettänyt tai allekirjoittanut niitä.

52 Edellä olevassa kohdassa mainitun toteamuksen osalta valituksenalaisen tuomion 70 kohtaan ei voi myöskään liittyä mitään perusteluvirhettä sen vuoksi, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsonut tarpeelliseksi ilmaista kantaansa Hautemin eräiden näiden asiakirjojen osalta esittämien väitteiden totuudenmukaisuuden osalta.

53 Myöskään valituksenalaisen tuomion 70 kohdan viimeisessä virkkeessä oleviin perusteluihin ei liity mitään virhettä. Toisin kuin pankki väittää, todetessaan, että Hautem ei ollut lähettänyt kyseessä olevia asiakirjoja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei nojaudu siihen, ettei Hautem ollut allekirjoittanut niitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vetoaa kyseisen allekirjoituksen puuttumiseen sellaisena lisäseikkana, joka vahvisti sen päätelmän, jonka se oli tehnyt sille esitettyjen todisteiden perusteella ja jonka mukaan Hautem oli avustanut Yassea ainoastaan näiden asiakirjojen laatimisessa.

54 Valituksenalaisen tuomion 72 kohta on syytä sijoittaa siihen asiayhteyteen, johon se kuuluu sen virheen osalta, jonka pankki katsoo liittyvän kyseisessä kohdassa oleviin perusteluihin ja joka johtuu siitä, että kyseisessä kohdassa Ingargiolan 19.11.1996 päivätylle peruutuskirjeelle annettu merkitys on ristiriidassa samalle kirjeelle edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annetun tuomion 70 kohdassa annetun merkityksen kanssa, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viimeksi mainitussa kohdassa todennut, ettei se niiden toimien osalta, joista Yassea on arvosteltu, usko siihen, että tämä peruutus on tehty oma-aloitteisesti.

55 Nojautuen Ingargiolan Intersecolle antamiin lausumiin, joissa Ingargiola korosti nimenomaan sitä, että Hautem ja Yasse osallistuivat eri tavalla Skit-Ball SARLin liiketoimintaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa päätellyt, ettei 28.10.1996 lähetettyä telekopiota voitu pitää riittävänä näyttönä siitä, että Hautem oli harjoittanut luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa.

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi näin ollen valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa juuri tätä taustaa vasten, että Hautemin osalta Ingargiolan 19.11.1996 päivätyn peruutuskirjeen sisältö sai vahvistuksen Ingargiolan Intersecolle antamista lausumista.

57 Tästä seuraa, että toisin kuin pankki väittää, valituksenalaisen tuomion 72 kohdassa esitettyihin perusteluihin ei liity virhettä.

58 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

Toinen osa

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

59 Pankki väittää, että valituksenalaisen tuomion 69 kohdassa tehty toteamus, jonka mukaan ei ole näytetty, että Hautem olisi käyttänyt pankin henkilöstösääntöjen vastaisella tavalla hyväkseen sitä, että hän on pankin palveluksessa, on virheellinen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole pankin mukaan

ottanut huomioon sitä, että ottaessaan osaa päätökseen lähettää Crédit Andorràlle Yassen tietokoneelta löytyneet telekopiot ja erityisesti telekopion, jossa hänen nimelleen pyydettiin avattavaksi luottotili, Hautem on kiistatta osaltaan vaikuttanut siihen, että pankki vedettiin mukaan luonteeltaan kaupalliseen toimintaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annetun tuomion 76 kohdassa vedonnut siihen, että kyseinen telekopio lähetettiin pankista paperilla, jossa oli pankin nimi.

60 Hautemin mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka nojautui pankin sille esittämään todistusaineistoon, on voinut katsoa, ettei Hautemia vastaan esitettyjä väiteitä ollut näytetty riittävästi toteen. Yhteisöjen tuomioistuin ei voi valvoa sitä, miten sellaisia seikkoja, joita ei ole, tai sellaisia olemassa olevia seikkoja, joita ei ole kuitenkaan näytetty toteen, luonnehditaan oikeudellisesti. Pankin viittausta edellä mainitussa asiassa Yasse vastaan EIP annettuun tuomioon ei voida pitää asian kannalta merkityksellisenä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Tältä osin on korostettava, että ensimmäisen valitusperusteen toinen osa nojautuu tosiseikkoja koskevaan oletukseen eli siihen, että Hautem on ottanut osaa päätökseen lähettää Crédit Andorràlle Yassen tietokoneelta löydetyt telekopiot, mikä on ristiriidassa sen kanssa, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa itse arvioinut asiaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näet tässä kohdassa todennut, että Hautem on tyytynyt avustamaan Yassea vain Yassen tietokoneelta löydettyjen neljän asiakirjan laatimisessa mutta että hän ei ollut kuitenkaan osallistunut niiden lähettämiseen.

62 Koska tätä toteamusta ei voida enää riitauttaa muutoksenhakuvaiheessa, ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on jätettävä tutkimatta.

Kolmas osa

63 Pankki väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa katsonut virheellisesti, ettei Hautem ole käyttänyt asiaan kuulumattomasti ja väärin pankille kuuluvaa välineistöä. Se vetoaa valitusperusteen tämän osan osalta väitteisiinsä, joiden mukaan Hautemilla oli todellista intressiä osallistua kahden Yassen tietokoneelta löydetyn asiakirjan laatimiseen ja tämän lisäksi myös niiden lähettämiseen, mikä selittää hänen aktiivisen osallistumisensa pankin henkilöstösääntöjen 1 artiklan vastaisesti pankille kuuluvan välineistön käyttämiseen sellaisiin tarkoituksiin, joihin pankki ei ollut suostunut.

64 Hautem väittää, että pankki pyrkii esittämään näyttöä siitä, että Hautemilla oli intressiä toteuttaa moitittavaksi väitetty toimi, vaikkei se ole onnistunut esittämään näyttöä siitä, että kyseinen toimi olisi toteutettu. Nämä pankin perustelut ovat merkityksettömiä myös sen vuoksi, ettei todisteiden arviointi kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

65 Tältä osin riittää kun todetaan, että ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa nojautuu tosiseikkoja koskevaan oletukseen eli siihen, että Hautem on osallistunut kahden Yassen tietokoneelta löydetyn asiakirjan lähettämiseen, mikä, kuten tämän tuomion 61 kohdassa on todettu, on ristiriidassa sen kanssa, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa itse arvioinut asiasta.

66 Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on jätettävä näin ollen tutkimatta.

Neljäs osa

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

67 Pankki väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole katsonut, että Hautem olisi pyrkinyt käyttäytymisellään salaamaan osallistumisensa Mon de l'Evasión toimintaan, ja että se on hylännyt näin ollen implisiittisesti väitteen, jonka pankki oli henkilöstösääntöjensä 1 artiklan perusteella tältä osin esittänyt; tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on luonnehtinut kyseisen säännöksen osalta väärin Hautemin käyttäytymisen oikeudellisen luonteen ja jättänyt huomioon ottamatta ne "vakavat syyt", joihin Hautemin irtisanominen perustui.

68 Pankki vetoaa erityisesti Hautemin jopa ristiriitaiseen käyttäytymiseen kurinpitomenettelyssä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, joissa Hautem on pankin mukaan tukenut Yassen totuudenvastaisia lausuntoja.

69 Hautem väittää, että pankki ei ole missään vaiheessa maininnut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa siitä, että hänen irtisanomiseensa oli olemassa "vakavia syitä", joten se ei voi arvostella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei valituksenalaisessa tuomiossa kiinnittänyt näihin syihin mitään huomiota. Kyse on näin ollen sellaisesta uudesta perusteesta, jota yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon.

70 Tämän lisäksi se, että Hautemin käyttäytyminen irtisanomismenettelyn yhteydessä katsotaan sellaiseksi syyksi, joka voidaan esittää jo toteutetun irtisanomistoimenpiteen perusteeksi, merkitsisi Hautemin mukaan yhtäältä sitä, että tällaisella toimella uhattua toimihenkilöä kielletään toimimasta siinä pelossa, että hänen tilanteensa voi huonontua, ja toisaalta sitä, että huomioon otetaan myös muita seikkoja kuin ne, joihin kurinpitomenettely perustui. Pankki oli tietoinen niistä syistä, jotka pakottivat Hautemin, jonka puolustuksesta huolehtivat alun perin samat asiamiehet kuin Yassenkin puolustuksesta, ottamaan etäisyyttä Yasseen siinä vaiheessa kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevan kirjallisen menettelyn loppuvaiheessa kävi ilmi, että Yasse oli syyllistynyt asiakirjojen väärentämiseen vähätelläkseen vastuutaan niistä teoista, joista häntä oli moitittu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

71 Tältä osin riittää kun huomautetaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 75 kohdassa todennut, että pankin esittämien todisteiden perusteella ei voitu näyttää toteen, että Hautem olisi harjoittanut luonteeltaan kaupallista ammatillista toimintaa tai että hän olisi käyttänyt hyväkseen sitä, että hän oli pankin palveluksessa, että hän olisi sekoittanut pankin toimintaansa tai että hän olisi henkilökohtaisesti käyttänyt pankin tarvikkeita. Kun otetaan huomioon se, että nämä väitteet olivat riidanalaisen päätöksen mukaan Hautemin irtisanomisen perusteena, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti päätellyt, ettei sen tehtävänä ollut enää tutkia sitä, olisiko kyseinen irtisanominen voinut perustua siihen, miten Hautem oli käyttäytynyt kurinpitomenettelyn tai tätäkin suuremmalla syyllä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn aikana.

72 Ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa on näin ollen hylättävä.

Viides osa

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

73 Sen osalta, että Hautemin on väitetty rikkoneen pankin henkilöstösääntöjen 5 artiklaa, jonka mukaan henkilöstön jäsenten on ilmoitettava puolisonsa ammatillinen toiminta, pankki väittää, että valituksenalaisen tuomion 76 kohdan perustelut ovat puutteellisia ja että kyseisessä kohdassa on tehty oikeudellista luonnehdintaa koskeva virhe. Pankki luottaa kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimen viisauteen arvioitaessa tämän rikkomisen merkitystä niiden vakavien tekojen yhteydessä, joista Hautemia on moitittu.

74 Hautem väittää, ettei tätä valitusperustetta voida ottaa tutkittavaksi, koska pankki pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ottamaan kantaa sellaisiin tosiseikkoihin, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole arvioinut.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

75 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen valitusperusteen viides osa koskee valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa tehtyä oikeudellista toteamusta ja että se on tästä syystä otettava tutkittavaksi.

76 Asiakysymyksen osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa katsonut, että väitettä, jonka mukaan Hautem ei ollut tehnyt ilmoitusta vaimonsa toiminnasta Mon de l'Evasióssa, ei ollut tarpeen tutkia, koska valituksenalainen päätös oli joka tapauksessa kumottava sen perusteella, että pankki oli tehnyt asiassa tosiseikkoja koskevan ilmeisen arviointivirheen.

77 Tällaiset perustelut ovat oikeudellisesti virheellisiä, koska riidanalaista päätöstä olisi voitu perustella tarvittaessa myös pankin henkilöstösääntöjen 5 artiklan rikkomisella. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt kuitenkin arvioimatta, mitä merkitystä riidanalaisen päätöksen pätevyyden kannalta olisi voinut olla sillä, ettei Hautem ollut ilmoittanut puolisonsa toimintaa.

78 Tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen virhe ei voi kuitenkaan aiheuttaa mitään seurauksia. On selvää, että pelkästään se, ettei puolison toimintaa ollut ilmoitettu vastoin pankin henkilöstösääntöjen 5 artiklaa, olettaen, että tällainen toiminta on näytetty toteen, ei voi olla perusteena irtisanomisen kaltaiselle vakavalle seuraamukselle, kun otetaan huomioon erityisesti Hautemin pankissa hoitamien tehtävien luonne.

79 Ensimmäisen valitusperusteen viides osa on näin ollen hylättävä.

80 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

81 Pankki väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa jättänyt huomiotta pankin ja sen henkilöstön työsuhteisiin sovellettavat sopimusmääräykset katsoessaan, että virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohtaa analogisesti soveltaen sillä oli täysi harkintavalta ja näin ollen mahdollisuus velvoittaa pankki maksamaan Hautemille saamatta jääneet palkat. Pankki vetoaa henkilöstösääntöjensä 13 ja 44 artiklaan sekä asiassa 110/75, Mills vastaan EIP, 15.6.1976 annettuun tuomioon (Kok. 1976, s. 955, 22 ja 25 kohta) ja väittää, että tällaisiin työsuhteisiin sovellettavat säännöt löytyvät pääasiassa pankin henkilöstösäännöistä ja pankin toimihenkilöidensä kanssa tekemistä sopimuksista. Pankin henkilöstöön sovellettava järjestelmä, joka perustuu sopimukseen, on näin ollen pidettävä oleellisesti erillään Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavasta järjestelmästä, joka on virkamiesoikeudellinen.

82 Pankki kiistää näin ollen sen, että virkamiehiin sovellettaviin henkilöstösääntöihin sisältyvää sääntöä voitaisiin soveltaa "analogisesti" tapaukseen, jossa pankin henkilöstöön kuuluva on irtisanottu.

83 Pankki väittää etenkin, että velvoittaessaan pankin maksamaan Hautemille irtisanomisen jälkeen saamatta jääneet palkat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut sellaista virkamiesoikeudellista lähentymistapaa, jota esillä olevaan asiaan ei kuitenkaan edellä mainitussa asiassa Mills vastaan EIP annetun tuomion mukaan olisi voitu soveltaa. Edes siinä tapauksessa, että pankin tekemä irtisanomispäätös kumotaan, irtisanotun työntekijän työura ei palaudu entiselleen eikä hän voi palata enää toimeensa, koska nämä käsitteet eivät missään tapauksessa kuulu sopimusoikeudellisen järjestelmän oikeudelliseen luon-

teeseen. Tässä tapauksessa kyseeseen tulee ainoastaan vahingonkorvauksesta määrääminen (ks. em. asia Mills v. EIP, tuomion 24 kohta).

84 Kun otetaan huomioon se, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole päättänyt Hautemin palaamisesta toimeensa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut pankin mukaan ristiriitaisesti, koska se on toisaalta tukeutunut virkamiesoikeudelliseen lähentymistapaan määrätäkseen saamatta jääneiden palkkojen maksamisesta ja koska se ei kuitenkaan toisaalta ole päättänyt toimeen palaamisesta, mikä pankkiin sovellettavien oikeussääntöjen mukaan kuuluu yksinomaan pankin toimivaltaan.

85 Pankki toteaa vielä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 77 kohdassa päättänyt itse asiassa viran puolesta Hautemille aiheutuneeksi väitetyn vahingon korvaamisesta, vaikka tämä oli vaatinut ensimmäisessä oikeusasteessa vahingonkorvausta vain siinä tapauksessa, ettei häntä koskevaa irtisanomispäätöstä kumottaisi.

86 Hautem väittää, ettei toista valitusperustetta ole mainittu tai kehitelty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa menettelyssä ja että sitä on näin ollen pidettävä sellaisena uutena perusteena, joka on jätettävä tutkimatta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

Tutkittavaksi ottaminen

87 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan kyseisen työjärjestyksen 118 artiklan nojalla muutoksenhakume-

nettelyyn, asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.

88 On todettava, että esillä olevassa asiassa pankki ei selvästikään ole voinut perehtyä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn kuluessa valituksenalaisen tuomion 77 kohtaan sisältyviin perusteluihin.

89 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste nojautuu sellaiseen oikeudelliseen seikkaan, joka on yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla tullut esiin käsittelyn aikana ja joka on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

90 Siltä osin kuin on kyse ensinnäkin siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on soveltanut virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohtaa analogisesti pankin ja yhden pankin toimihenkilön väliseen riita-asiaan ja katsonut, että sillä on täysi harkintavalta, on otettava huomioon pankin henkilöstösääntöjen 41 artikla.

91 Tämän määräyksen mukaan "Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee kaikki pankin ja sen henkilöstön jäsenten väliset yksittäiset riidat".

92 Tästä seuraa, että pankin henkilöstösääntöjen 41 artiklalla ei ole suljettu yhteisöjen tuomioistuimen ja näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimivallasta pois pankin ja sen toimihenkilöiden välisiä taloudellisluonteisia riitoja eikä siinä ole asetettu tämän toimivallan käyttämisen osalta sellaisia rajoituksia, jotka riippuvat riidan erityisestä luonteesta.

93 Kuten myös yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Mills vastaan EIP antamansa tuomion 22 kohdassa todennut, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja yhteisöjen tuomioistuin eivät tietenkään voi tätä toimivaltaa käyttäessään jättää ottamatta huomioon niitä erityispiirteitä, jotka ovat ominaisia pankin henkilöstöön sovellettavalle järjestelmälle, joka on luonteeltaan sopimusoikeudellinen.

94 Pankin henkilöstöön sovellettavan järjestelmän erityisluonne ei tarkoita kuitenkaan sitä, etteikö ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ja yhteisöjen tuomioistuimella voitaisi katsoa olevan täysi harkintavalta kaikissa pankin ja sen toimihenkilöiden välisissä taloudellisluonteisissa riidoissa. Se päinvastoin puhuu tällaisen toimivallan puolesta. Silloin kun asiaan sovellettavassa säännöstössä ei nimenomaisesti ole määrätty mistään rajoituksesta, tuomioistuimella, jonka toimivaltaan sopimus kuuluu, on yleensä täysi harkintavalta ratkaista asianomaiseen sopimukseen liittyvät riidat.

95 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti katsonut, että sillä oli virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 91 artiklan 1 kohdan oikeussääntöä analogisesti soveltamalla täysi harkintavalta ratkaista pankin Hautemia vastaan vireille panemaan riitaan liittyvät taloudelliset näkökohdat.

96 Siltä osin kuin on kyse siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ymmärtänyt väärin pankin henkilöstöön sovellettavan järjestelmän sopimusoikeudellisen luonteen, kun se on velvoittanut pankin maksamaan Hautemille irtisanomisen jälkeen saamatta jääneet palkat, on todettava, että toisin kuin

pankki väittää, tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös ei perustu virkamiesoikeudelliseen lähentymistapaan, koska saamatta jääneiden palkkojen saaminen on seuraus, joka liittyy tavallisesti siihen, että irtisanomispäätös todetaan laittomaksi, ja tämä on tilanne myös sopimusoikeudellisen järjestelmän osalta.

97 Lopuksi on todettava, että valituksenalaisen tuomion 35 kohdasta ilmenee, että Hautem oli vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan pankin maksamaan hänelle hänen saamatta jääneet palkkansa.

98 Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

99 Edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

100 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla muutoksenhakumenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Hautem on vaatinut, että pankki velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska pankki on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Euroopan investointipankki velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gulmann Skouris Puissochet

Schintgen Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä lokakuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

C. Gulmann

kuudennen jaoston puheenjohtaja